

Kvalitetsvurdering af

Museerne i Brønderslev Kommune

2017

Indhold

Indhold	2
Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Museerne i Brønderslev Kommune	6
Kvalitetsvurderingens fokusområder	7
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	7
Ressourcegrundlag	9
Forskning	10
Formidling	12
Samlingsvaretagelse	14
Museumslovens kapitel 8.....	16
Baggrund	18
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museerne i Brønderslev Kommune.....	18
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	19

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på den daværende Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Try Museum i 2010 og gør status på udviklingen og kvaliteten af museets arbejde siden da. Museet optog i 2012 det ikke-statsanerkendte museum, Vildmosemuseet, og har siden da heddet Museerne i Brønderslev Kommune.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at museets opgavevaretagelse er ”ikke tilfredsstillende”.

- De fleste af de forhold Kulturarvsstyrelsen påpegede ved kvalitetsvurderingen i 2010, genfindes i 2017. Mest markant en stor portefølje af vedligeholdelseskrævende bygninger og en særdeles omfangsrig genstandssamling, hvoraf størsteparten er af tvivlsom museal værdi.
- De sidste tre år har museet udskilt færre end 1.500 museumsgenstande, hvilket skal ses i lyset af, at samlingen rummer 32.000 genstandsnumre.
- Magasiner og opbevaringsforhold er langt under dagens standard uden udsigt til nogen form for løsning, men personalet har gjort en indsats for at rydde op. Det er positivt, at samlingen er fuldt digitalt registreret og indberettet til de centrale registre.
- På formidlingssiden domineres udstillingerne i Try og på Vildmosemuseet af talrige butiksog værkstedsinteriører udstillet i rå stald- og ladebygninger uden mulighed for opvarmning eller klimastyring. Interiørerne kan kun med god vilje siges at falde inden for museets ansvarsområde, og udstillingerne har kun få besøgende. Museet markerer sig pænt på de digitale medier og har succes med høstdage og tilsvarende ”levendegørelser”, der engagerer et stort antal frivillige fra egnen.
- Museet opfylder ikke sin forpligtelse til at forske og publicere i ansvarsområdet.

Hertil kommer, at museet har et yderst spinkelt ressourcegrundlag og en usikker driftsøkonomi.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens vurdering, at Museerne i Brønderslev står over for udfordringer, der kræver væsentlige prioriteringer og tilpasninger af den samlede virksomhed, hvis museet skal leve op til museumslovens krav og forpligtelser.

Museerne i Brønderslev og Brønderslev Kommune skal derfor afklare, om der fortsat er et ønske om at opretholde en statsanerkendelse med de krav og forpligtelser, det indebærer i forhold til museumsloven.

Styrelsens anbefalinger i nærværende rapport bygger på en forudsætning om, at museet og kommunen fortsat ønsker at opretholde en selvstændig statsanerkendelse af museet. Styrelsen står til rådighed og indgår gerne i drøftelserne med museet og kommunen om museets videre udvikling og fremtid.

Kvalitetsvurdering i 2010

Ved kvalitetsvurderingen af Try Museum i 2010 pegede den daværende Kulturarvsstyrelse bl.a. på følgende væsentlige udfordringer:

- At museets ansvarsområde er præget af meget traditionelle emner, som kun delvist dokumenterer de seneste 50 års udvikling inden for museets geografiske ansvarsområde.
- At museets vedtægter ikke entydigt vedrører museet, men også omfatter lokalhistoriske arkiver, som ikke er omfattet af museumsloven.
- At der savnes udførlige begrundelser for relevansen af de valgte undersøgelsesfelter.
- At museet kun i ringe grad lægger forskning til grund for sin indsamling og formidling.
- At museet har en økonomi, som kun i begrænset omfang gør det muligt for museet at løfte sin forskningsforpligtelse.
- At museet ikke har en målrettet plan for indsamling med udgangspunkt i museets forskning.
- At dele af samlingen falder uden for museets ansvarsområde.
- At museets registratorer ikke har gennemgået kursus i registrering.
- At 70 % af museets tilgang af nye genstande baserer sig på passiv indsamling, og dermed ikke er forskningsbaseret.
- At museet har mange spredte magasiner, hvoraf nogle er overfyldte og uegnede til opbevaring af museumsgenstande.
- At museet i sine udstillinger forsøger at dække væsentligt flere temaer, end det er forpligtet til ifølge sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Især de mange butik- og værkstedsinteriører, som kendes fra mange andre museer, står perifert i forhold til ansvarsområdet.
- At museet ikke er inddraget i arbejdet med lokal- og kommuneplan samt anden fysisk planlægning.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2010 kan læses på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside under kvalitetsvurderinger 2010:

<http://www.kulturstyrelsen.dk/institutioner/museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering/kvalitetsvurderinger-2010/>

Der er siden kvalitetsvurderingen i 2010 sket en væsentlig udvikling i både de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2013) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2010 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Museerne i Brønderslev Kommune

Museerne i Brønderslev Kommune er et statsanerkendt museum med nyere tids kulturhistorie (dvs. tiden efter 1660) som ansvarsområde i den nuværende Brønderslev Kommune.

Vedtægterne præciserer ansvarsområdets emner således: Mølleri med Dorf Møllerne som udgangspunkt, jagt og skovbrug i Vendsyssel, Store Vildmoses historie (vildmose og bebyggelse), Brønderslev købstadshistorie (købstad og bebyggelse) samt bebyggelsesformer på landet, særligt bebyggelsesformen stationsbyen.

Museerne i Brønderslev Kommune er en selvejende institution. Det er en videreførelse af det statsanerkendte Try Museum, som i 2012 fik navnet Museerne i Brønderslev Kommune, da det fusionerede med det ikke-statsanerkendte Vildmosemuseet i Brønderslev.

Try Museum blev oprettet i 1929 og statsanerkendt i 1960. Vildmosemuseet blev oprettet i 1984.

Brønderslev Kommune er museets offentlige hovedtilkudsyder og dermed den offentlige tilsynsførende myndighed.

Museerne i Brønderslev Kommune har to venneforeninger, idet både Try Museum og Vildmosemuseet har fastholdt hver sin forening. Det samlede medlemstal er på 550.

Museet omfatter følgende besøgssteder:

- Try Museum i Try
- Vildmosemuseet i Brønderslev
- Dorf Møllegård med møller i Dorf.

Nøgletal for museet 2015

- Museets samlede omsætning var på 3,4 mio. kr.
- Museet rådede over 4 fastansatte årsværk, heraf 3 videnskabelige årsværk
- Museet havde 10.181 brugere.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det påpeget, at Try Museums ansvarsområde og emnemæssige profil forekom relevant, omend emnerne var meget traditionelle. Desuden kritiserede Kulturarvsstyrelsen, at statens tilskud ikke entydigt gik til museet, men til en museumsforening, som gav tilskud til museet.

Ved kvalitetsvurderingsbesøget i 2017 bemærkede styrelsen:

- Museet har formuleret en strategi for sin samlede virksomhed 2014-2018 med afsæt i mission, vision og ansvarsområde. Strategien konkretiserer museets ansvarsområde til tre fokusområder, som museet anser for karakteristiske for egnens kulturhistorie: Infrastrukturen og byerne, industri og produktion, natur og rekreation
- Museet har udarbejdet en Udviklingsplan 2016-2021
- Der foreligger delstrategier for museets fem hovedopgaver
- Strategi, delstrategier og udviklingsplan sættes kun i begrænset omfang i relation til museets økonomiske og personalemæssige ressourcer
- Museets gældende vedtægter er ikke i overensstemmelse med den nyeste lovgivning på området
- Statstilskuddet går nu entydigt til museet.

b. Organisation

Museets faste personale har hidtil været fordelt på to adresser med en person på Vildmosemuseet og tre personer i Try. I indeværende år flyttes de tre arbejdspladser i Try til Dorf Mølle, idet museet forsøger at afhænde bygningerne i Try. Museet har en nedskrevet organisationsplan, men arbejdsdelingen mellem de akademiske medarbejdere reflekteres ikke i planen.

c. Ledelse

Ved kvalitetsvurderingen i 2017 bestod bestyrelsen af syv personer: fire medlemmer udpeget af museumsforeningerne, to medlemmer udpeget af kommunen samt en medarbejderrepræsentant. Alle bestyrelsesmedlemmer er mænd. Gennemsnitsalderen er 60 år.

Museet har ikke noget forretningsudvalg, men museumsleder og formand er i løbende kontakt.

Kulturministeriet udsendte i 2011 publikationen "God ledelse i selvejende kulturinstitutioner" med en række anbefalinger. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt un-

derstøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Museets bestyrelse har forholdt sig til Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse. Bestyrelsen finder dog ikke anledning til ændringer af den grund, idet holdningen er, at de udpegningsberettigede parter i praksis vælger repræsentanter med kompetencer, museet kan gøre brug af.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har formuleret én samlet strategiplan 2014-2018 med delstrategier for museets samlede virksomhed
- at museet har konkretiseret sit ansvarsområde til tre fokusområder, om end disse (infrastrukturen og byerne, industri og produktion, natur og rekreation) fortsat er bredt favnende
- at det statslige driftstilskud nu med sikkerhed går til museet

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets vedtægter ikke reflekterer bestemmelserne i driftstilskudsloven og den gældende museumslov
- at strategi og delstrategier ikke forholder sig konsekvent til finansiering og andet ressource-træk. Dermed får strategierne mest karakter af hensigtserklæringer
- at museets organisationsplan ikke forholder sig til den faglige arbejdsdeling mellem de akademiske medarbejdere

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fører vedtægterne ajour med gældende museumslov og med driftstilskudsloven
 - at vedtægternes bestemmelser om udpegning til bestyrelsen ændres for at sikre, at bestyrelsen fortsat har de nødvendige professionelle kompetencer for museets drift og udvikling
 - at museet tilstræber en mere ligelig fordeling mellem kønnene i bestyrelsen jf. principperne i ligestillingsloven
 - at museet reviderer Strategi 2014-18 og tilføjer, hvordan museets mission og vision indfries. Målene bør sættes i relation til museets økonomiske og personalemæssige ressourcer
 - at museet overvejer en yderligere fokusering inden for af sit ansvarsområde
 - at museet reviderer sin organisationsplan, så den reflekterer den faglige opgavevaretagelse og arbejdsdelingen mellem de akademiske medarbejdere (museumsinspektørerne)
-

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

Museets samlede indtægter i 2015 var på 3,4 mio. kr. Indtægterne fordeler sig således:

Tilskud fra staten:	1,0 mio. kr.
Tilskud fra kommune:	1,9 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud:	0,3 mio. kr.
Egenindtjening:	0,2 mio. kr.

Museets egenkapital var 188.000 kr.

(Museet har i årsregnskabet (2015) ansat værdien af museets bygninger og grunde til 0 kr.)

b. Medarbejdere

Museet rådede i 2017 over fire fastansatte årsværk heraf tre videnskabelige årsværk. Ingen med ph.d.-grad, men en med en sandsynligt kommende ph.d.-grad. Desuden havde museet frivillige medarbejdere svarende til to årsværk.

c. Bygninger

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det påpeget, at det var ikke-tilfredsstillende, at museet ejede så mange bygninger.

Ved besøget i 2017 konstaterede Slots- og Kulturstyrelsen,

- at museet stadig belastes af en i forhold til museets økonomi og ansvarsområde unødigt stor bygningsmasse fordelt på tre adresser. Museet er ejer af 25 bygninger herunder tre samlede gårdsanlæg med stalde og lader. Kun den gård, Paukjærgård, som huser Vildmosemuseet, har anden ejer end museet nemlig en lokal almennyttig fond.
- at planerne om at afhænde væsentlige dele af bygningmassen endnu ikke er realiseret
- at museet er forpligtet på ind- og udvendig vedligeholdelse af 4.955 kvadratmeter bygningsmasse med et stort vedligeholdelsesbehov.
- at et retvisende indtryk af hvor meget bygningsvedligehold belaster museet, udover de direkte udgifter til bygningsdrift og -vedligehold (som udgjorde 15 % af museets samlede udgifter i 2015), også bør medtage størstedelen af forvalterens løn.
- at museet i 2016 har udarbejdet en "Bygningsvedligeholdelsesplan" for Dorf Møllegård, der reflekterer det aktuelle behov for reovering. Det fremgår, at der forestår store bygningsarbejder, herunder nyt tag på alle længer. De nødvendige udgifter til reovering og finansiering er ikke opgjort. Der foreligger ikke tilsvarende dokumenter for Try og Vildmosemuseet.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har en spinkel og usikker driftsøkonomi. Det kommunale driftstilskud pr. indbygger i hjemkommunen er 52 kr. (2015), hvilket er blandt de mindste kommunale tilskud pr. borger til kulturhistoriske lokalmuseer. Dertil kommer, at der hvert år er usikkerhed om tilskuddet, hvilket vanskeliggør en strategisk planlægning
- at museet har en unødigt stor portefølje af bygninger med et deraf følgende stort vedligeholdelsesbehov, som tynger budgettet, og er en hindring for, at museet kan løfte de centrale museumsopgaver

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i dialog med kommunen sikrer museet et årligt driftstilskud på minimum 2 mio. kr. svarende til museumslovens mindstekrav til "ikke-statsligt tilskudsgrundlag"
- at museet med det samme tager de nødvendige skridt til at reducere og tilpasse sin bygningsmasse til museets økonomiske ramme
- at museet reducerer og tilpasser antallet af besøgssteder til museets økonomi
- at museet udarbejder en langsigtet, prioriteret, vedligeholdelsesplan for den samlede bygningsmasse, der forholder sig til de årlige udgifter og til finansieringen heraf

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det noteret, at museet opfyldte sin forskningsforpligtelse og forskede inden for museets ansvarsområde. Men det eksterne bedømmelsesudvalg savnede udførlige begrundelser for relevansen af de valgte undersøgelsesfelter. Dertil kom, at museet kun i ringe grad lagde forskning til grund for sin indsamling og formidling, og at det savnede en nedskrevet strategi for den samlede forskningsindsats. Endelig omtaler kvalitetsvurderingen fra 2010, at museet havde en økonomi, som kun i begrænset omfang gjorde det muligt for museet at løfte sin forskningsforpligtelse.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet har indsendt en oversigt over sine publikationer for perioden 2012-16. Oversigten indeholder 17 publicerede titler forfattet af museets medarbejdere. Tre af artiklerne er publiceret i fagfællebedømte tidsskrifter eller selvstændigt fagfællebedømt, og kan dermed anerkendes som forskning i henhold til Kulturministeriets definition af det almene forsk-

ningsbegreb. Ingen af de tre forskningspublikationer har dog forbindelse til museets ansvarsområde.

- Museet har en nedskrevet forskningsstrategi (2015). Den beskriver i kort form de særtræk af egnens kulturgeografi og kulturhistoriske udvikling, museet ser som sine vigtigste forskningsemner inden for ansvarsområdet. Det drejer sig om infrastruktur og byerne, industri og produktion, og natur og rekreation. Korte empiriske beskrivelser imødekommer kritikken fra 2010 for manglende begrundelse af de valgte undersøgelsesfelter.
 - Forskningsstrategien prioriterer emnerne og sætter dem i relation til de faktiske muligheder for at realisere ønskerne. Spørgsmål om ressourceanvendelse, fagfællebedømmelse, organisering m.v. indgår således i strategien. Det udestår fortsat, at strategien bliver udmøntet i forskningspublikationer om ansvarsområdet.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet har beskrevet de særtræk af egnens kulturgeografi og kulturhistoriske udvikling, der gør den til et særligt bidrag til den samlede kulturhistorie
- at museet har en forskningsstrategi, der beskriver og prioriterer forskningstemaer, ressourceanvendelse, publicering/fagfællebedømmelse, organisering mv.
- at museet kan bedrive forskning, der lever op til det almene forskningsbegreb

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har publiceret forskning i ansvarsområdet i perioden 2012-16
- at museet har prioriteret ressourcer til flere forskningspublikationer, der er uden forbindelse til museets ansvarsområde

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet følger sin forskningsstrategi, og forsker og publicere inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Forskningen bør leve op til det almene forskningsbegrebs krav
 - at museet udbygger sine relevante faglige netværk og forpligtende forskningssamarbejder med andre museer og vidensinstitutioner nationalt og internationalt med henblik på at sikre kvalitet, niveau og udvikling i museets forskning i ansvarsområdet
 - at museet systematisk evaluerer sine forskningsprojekter med henblik på at sikre, at de ressourcer museet bruger på forskning, står i et rimeligt forhold til udbyttet.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det påpeget, at museet i sine udstillinger forsøger at dække væsentligt flere temaer, end det er forpligtet til ifølge sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Især de mange butik- og værkstedsinteriører, som kendes fra mange andre museer, faldt uden for ansvarsområdet.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet har en nedskrevet Formidlingsplan 2014-2018 med opregning af konkrete projekter, museet agter at gennemføre i de kommende år. Formidlingsplanen beskriver kun i mindre grad formidlingens betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse. Planen indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed.
- Museet har styrket sin formidling gennem etablering af en skoletjeneste, som tilbyder målrettede undervisningsforløb primært til folkeskolernes mellemtrin og børnehaver.
- Museet har en social medie-strategi, som benyttes til prioritering af museets tilstedeværelse på Facebook og Instagram.
- Museet er aktivt formidlende på de sociale medier, og har en informativ hjemmeside.
- De butik- og værkstedsinteriører, styrelsen noterede sig i 2010, står stadig som i 2010.
- Siden 2010 har museet optaget Vildmosemuseet, hvorved yderligere værksteds- og butiksinteriører er kommet til foruden nødtørftigt formidlede samlinger af mosebrugsredskaber.
- I Vildmosemuseet åbnede 2014 en udstilling om besættelsestiden og i 2015 en introduktion til museet samt en udstilling om et landkøkken. I 2016 blev tilføjet en købmandsbutik.
- Museets udstillinger er lukket om vinteren. Det skyldes, at de altovervejende står i nødtørftigt indrettede landbrugsbygninger, som er for dyre eller umulige at varme op. Museet er dog åbent for forud anmeldte klasser og grupper.
- Museet formidler fra tre forskellige adresser, samt i lige så høj grad via events. Især høstdage med levendegørelse på Try Museum er populære.
- Som supplement til udstillinger og formidling til børn og voksne uden for museets mure formidles også via populære publikationer.
- Museet har ikke deltaget i Den nationale brugerundersøgelse, da der kommer for få besøgende til museets besøgsadresser til at opfylde brugerundersøgelsens mindstekrav. Museets egne undersøgelser viser, at brugerne især kommer fra lokalområdet.

- Museet havde i 2010 15.488 besøgende (inkl. det nu afviklede Asaa Havnemuseum) Besøgstallet i 2015 (senest tilgængelige tal) var 10.181. Besøgstallet i årene her imellem varierer, men har en let faldende tendens.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet har strategier for sin formidling, der også omfatter sociale medier på internettet
- at museet aktiverer mange mennesker i levendegørelser
- at museet arbejder med forskellige formidlingsformer og skaber varieret formidling i og uden for museet
- at museet har en skoletjeneste med tilbud til grundskoler og børnehaver

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets udstillinger fortsat er domineret af nødtørftigt formidlede værksteds- og butikskinteriører uden klar forbindelse til museets ansvarsområde
- at udstillingerne er lukkede i vinterhalvåret (undtagen for anmeldte grupper), fordi de er opstillet i uopvarmede landbrugsbygninger herunder i stalde og lader
- at museets besøgstal er lavt, og siden 2010 har vist en let faldende tendens
- at museet ikke får brugbare resultater ud af Den Nationale Brugerundersøgelse

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet, med udgangspunkt i sit ansvarsområde og i overensstemmelse med formidlingsstrategien og kommende brugerundersøgelser, reviderer og kvalificerer sine udstillinger, herunder afvikler de interiører, der er uden klar forbindelse til ansvarsområdet
 - at museet målrettet arbejder for at øge antallet af brugere, og dermed vender den faldende tendens i besøgstallet
 - at museet deltager i Den nationale brugerundersøgelse for 2017 med et tilstrækkeligt antal respondenter med henblik på brugbare resultater for udviklingen af museets formidling
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det påpeget, at 70 % af museets tilgang af nye genstande var baseret på passiv indsamling og dermed ikke indsamlet i relation til museets forskning. Desuden bemærkede styrelsen, at dele af samlingen faldt uden for museets ansvarsområde.

Kvalitetsvurderingen 2017:

- Museet har en nedskrevet indsamlingsplan 2014-18. Planen anviser konkrete kriterier for, om en genstand må optages i museets samling. Bliver indsamlingsplanen fulgt, må museets indsamling siges at være baseret på en restriktiv, men aktiv og faglig reflekteret praksis, der er knyttet til museets forskning og formidling.
- Museets samling er med ca. 32.000 genstandsnumre, overvejende fra 1850-1950, særdeles omfattende, men den er dårligt dokumenteret og rummer stadig genstande, der falder uden for museets ansvarsområde.
- Siden 2012 har museet udskilt ca. 1.500 genstandsnumre og har slettet et større antal fejlregistrerede bøger og arkivalier
- Museet indsamlede 50 genstande i 2015, men ingen som resultat af forudgående forskning.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til det centrale kulturarvsregister, Museernes Samlinger. Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

I kvalitetsvurderingen i 2010 blev det påpeget, at museets registratorer ikke har gennemgået kursus i registrering. Det blev dog samtidig bemærket, at samlingen var gennemregistreret og at museet fulgte sin plan for indberetning.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museets samling er fuldt registreret og indberettet til det centrale register, Museernes Samlinger.
- Ved en samlingskontrol kunne revisionen lokalisere alle de genstande, der var udtaget til kontrol.

- Museet har udarbejdet retningslinjer - en registreringsplan - for sit registreringsarbejde, herunder dokumentation for museets registreringspraksis og -historik.
- Museet angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen som en del af registreringen, og museet råder over personale med relevant registreringskompetence, der også indgår i relevant fagligt netværk om samlingsarbejdet.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

I kvalitetsvurderingen i 2010 forelå en rapport fra Bevaringscenter Nordjylland, der fortalte, hvad der også var umiddelbart synligt: Uegnede og overfyldte magasiner.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Bevaringscenter Nordjylland konstaterer i en rapport fra december 2016, at museet har "store bevaringsmæssige udfordringer, der primært skyldes dårlige opbevaringsforhold i magasinerne. Der er tale om skadedyrsangreb, skimmel, råd og snavs. Desuden er magasinerne overfyldte og en del uden sikringsforanstaltninger..... Hovedparten af magasinerne er uegnede til opbevaring af museumsgenstande."
- Bevaringscenter Nordjyllands beskrivelse svarer til den virkelighed, Slots- og Kulturstyrelsen selv har kunnet iagttage.
- Museet har i 2015 indberettet, at 95 % af samlingen er i hhv. formidlingseget (80 %) og stabiliseret (15 %) tilstand, og at 5 % er i hhv. behandlingskrævende (4 %) og svært skadet (1 %) tilstand.

Det er meget tilfredsstillende:

- at hele museets samling er digitalt registreret og indberettet til det centrale kulturarvsregister, Museernes Samlinger

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet indsamlingsplan
- at museet udskiller irrelevante genstande fra sin samling
- at museet indsamler restriktivt, og anfører argument for indsamlingen i registreringen
- at revisor ved stikprøvekontrol finder alle de genstande, der er udtaget til kontrollen

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets eneste indsamlingsmetode er passiv indsamling uden relation til museets forskning
- at der kun er udskilt i størrelsesordenen 1.500 genstande efter fem års prioriteret indsats
- at museets opbevaringsforhold stadig er dybt kritisable. Siden påtale i 2010 er der flere steder gjort en stor indsats for at rydde op, men genstandsmængden og trange rum gør det vanskeligt at arbejde fagligt, systematisk med samlingen

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet stopper den passive indsamling til fordel for en aktivt opsøgende - men stadig restriktiv - indsamling baseret på de kriterier og den viden museet skaber gennem sin forskning inden for ansvarsområdet
 - at museet i dialog med Slots- og Kulturstyrelsen aftaler en måde at øge tempoet betragteligt, for så vidt angår udskillelse af genstande
 - at museet målrettet arbejder på at få tilvejebragt tilfredsstillende opbevaringsforhold for samlingen
-

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Museet oplyser, at det har et godt forhold til planmyndighederne og at der foreligger formaliserede arbejdsgange.

Samtidig oplyser museet, at det først inddrages i den fysiske planlægnings høringsfase. Museet fortæller videre, at ingen af de fem høringssvar museet indgav sidste år, blev taget til følge.

Det er tilfredsstillende:

- at kommunen og museet i fællesskab har nedskrevet arbejdsgangen mellem kommune og museum

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet først inddrages i den formelle høringsfase, og ikke uformelt deltager i udarbejdelsen

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet overvejer, om det gennem en øget oplysende indsats kan vinde større forståelse for sine faglige, kulturhistoriske synsvinkler og på den måde opnår at blive hørt tidligere i processen
 - at museet i forbindelse med indsigelser og hørings svar til kommunens planafdeling i videst muligt omfang udfolder og forklarer sine kulturhistoriske synsvinkler
-

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museerne i Brønderslev Kommune

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 31. januar 2017

Tilstede var:

Fra museet:

Bestyrelsesformand Ove Thomsen

Medlem af bestyrelsen, udpeget af Foreningen Vildmosemuseet, Svend Lynge Olsen

Medlem af bestyrelsen, fm. Foreningen Vildmosemuseet, byrådsmedlem, Karsten Frederiksen

Medlem af bestyrelsen, byrådsmedlem, Hildo Rasmussen

Museumsleder Anne Dorthe Holm

Museumsinspektør Lykke Olsen

Museumsinspektør Jens-Christian Hansen

Teknisk serviceleder og medarbejderrepræsentant i museets bestyrelse Børge Lund Madsen

Fra Brønderslev Kommune:

Fritids-og kulturchef Lotte Worup

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Specialkonsulent Hans-Henrik Landert

Specialkonsulent Eske Wohlfahrt

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)
- Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside: www.slks.dk under museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.